УДК 636.2.053.085.55

ІНТЕНСИВНІСТЬ РОСТУ ТА ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ТЕЛЯТ ЗА ВИКОРИСТАННЯ ЗНМ У КОМПЛЕКСІ ІЗ СПЕЦІАЛІЗОВАНИМИ КОМБІКОРМАМИ

С.В. Чернюк, *кандидат сільськогосподарських наук*
О.А. Кузьменко, *кандидат сільськогосподарських наук*
Білоцерківський національний аграрний університет, Україна

У статті викладено теоретичні та експериментальні матеріали технології вирощування ремонтних теличок за умов використання ЗНМ на основі молочних інгредієнтів у комплексі з гранульованими передстартерними і стартерними комбікормами. Вивчено динаміку росту і дано економічне обґрунтування запропонованій технології вирощування ремонтних теличок.

Ключові слова: *вирощування, ремонтні телиці, корм, порода, комбікорм, ЗНМ.*

Вступ. Відомо, що рівень розвитку агропромислового комплексу країн Європейського Союзу і України істотно відрізняється. У цьому можна переконатися на прикладі використання замінників незбираного молока (ЗНМ) в годівлі телят [2]. У Європі ЗНМ використовують не лише з метою збільшення обсягів молока для промислових і харчових потреб, а й з метою отримання здорового молодняку. В Україні використанню ЗНМ не приділяється належної уваги. Телят випоюють переважно незбираним молоком [3, 4].

Нині в Україні ринок замінників молока невпинно зростає, і тим самим забезпечує стійке зростання виробництва молока і прибуток тваринників. Але, на жаль, останнім часом на ринку замінників простежується тенденція до зниження якості продукту заради зниження його вартості. Спробувавши неякісні замінники, вклавши кошти і не отримавши бажаних приростів, керівники господарств відмовляються від їх використання. У зв'язку з цим дослідження, спрямовані на обґрунтування технології вирощування ремонтних теличок української чорно-рябої молочної породи за обмеженої кількості незбираного молока з використанням у ранньому віці ЗНМ, є актуальними і мають важливе народногосподарське значення [1, 5].

Мета роботи – експериментально обґрунтувати інтенсивність росту і доцільність вирощування ремонтних теличок української чорно-рябої молочної породи за обмеженої кількості незбираного молока з використанням у ранньому віці ЗНМ в комплексі із спеціалізованими комбікормами.

Методика досліджень. У науково-господарському досліді вивчали вплив згодовування замінника незбираного молока у комплексі із передстартерними і стартерними комбікормами на продуктивність телят порівняно з випоюванням незбираного молока. Для проведення досліду було відібрано 20 новонароджених телят української чорно-рябої молочної породи, яких розділили на 2 групи по 10 голів у кожній.

Під час зрівняльного періоду телички обох груп отримували молозиво. В обліковий період досліду тваринам контрольної групи випоювали незбиране молоко, а дослідної – його замінник. Також до раціонів піддослідного молодняку було включено концентровані, грубі та соковиті корми.

Тварини з 6-денного віку мали вільний доступ до концентрованих кормів, які постійно знаходилися у годівницях, і до свіжої води. Телят також привчали до споживання сіна. Концентровані корми згодовували у вигляді передстартерного комбікорму до 60-денного віку, а у подальшому – до 180 діб – стартерного.

Результати досліджень. Вирощування ремонтного молодняку великої рогатої худоби ґрунтується на здатності організму в ранньому віці інтенсивно збільшувати живу масу завдяки високій енергії росту.

Аналіз показників, що характеризують зміну живої маси теличок у період від народження до 6-місячного віку, наведено в таблиці 1.

Так, застосування ЗНМ у комплексі з передстартерними і стартерними комбікормами замість незбираного молока забезпечило зростання середньодобових приростів живої маси теличок дослідної групи порівняно із контрольною групою на 9,1, 6,1 та 7,6 %. Цю перевагу можна пояснити різною природою білкових компонентів та складом замінника молока, а також тим, що молодняк контрольної групи був гірше підготовлений до споживання об'ємистих кормів після закінчення періоду випоювання молока.

Таблиця 1

Динаміка росту теличок, n=20, $\overline{X} \pm S_{\overline{X}}$

Показник	Вік, діб	Група	
		контрольна	дослідна
Середньодобовий приріст, г	новонароджені – 90 діб	689±82,8	752±58,1
Абсолютний приріст, кг		61,1±0,77	66,3±2,01*
Відносний приріст, %		101,0±0,92	104,9±1,78
Середньодобовий приріст, г	91–180	703±49,9	746±55,5
Абсолютний приріст, кг		64,7±1,14	68,6±0,91*
Відносний приріст, %		52,4±0,75	52,6±0,85
Середньодобовий приріст, г	новонароджені – 180 діб	696±96,8	749±80,4
Абсолютний приріст, кг		125,8±1,48	134,9±2,39**
Відносний приріст, %		135,4±0,76	138,5±0,91*

Примітка. *p<0,05,**p<0,01 порівняно з контрольною групою

З аналізу зміни абсолютного приросту живої маси видно, що застосування теличкам замінника незбираного молока за одночасної годівлі передстартерними і стартерними комбікормами забезпечує краще споживання корму, і в результаті – збільшення живої маси за період їх вирощування до 6-місячного віку на 7,2 % ($p < 0,01$).

Абсолютний приріст не дає можливості порівняти ступінь напруження росту тварин, оскільки не показує взаємозв'язку між величиною маси тіла тварини та інтенсивність росту. Тому напруженість росту виражають відносним приростом, який від народження до 6 місяців становив 135,4 % у тварин, які

споживали незбиране молоко та 138,5 %, які споживали ЗНМ, дана різниця вірогідна ($p < 0,05$), що вказує на більш інтенсивний ріст теличок дослідної групи.

Економічний аналіз досліджень проводили розрахунковим методом, виходячи із існуючих цін на продукцію (приріст живої маси) та корми (табл. 2).

Таблиця 2

Економічна ефективність вирощування теличок до 6-місячного віку*

Показник	Група	
	контрольна	дослідна
Витрати кормів на одну голову, корм.од.	486,8	519,7
Витрачено на 1 кг приросту, корм.од.	3,9	3,8
перетравного протеїну, г	645,2	659,7
Собівартість 1 корм.од., грн	1,79	1,81
Собівартість кормів, витрачених на 1 кг приросту, грн	7,00	6,88
Собівартість 1 ц приросту, грн:	1015,15	997,46
у т. ч. вартість кормів	700,46	688,25
оплата праці	111,66	109,72
Затрати праці на 1 ц приросту, люд.-год.	18,6	18,2

* – Розраховано на одну голову.

Рівень рентабельності даної галузі значною мірою залежить від собівартості 1 ц продукції, яка більш ніж на половину залежить від витрат кормів. Так, технологія вирощування ремонтних теличок української чорно-рябої молочної породи із застосуванням замінника незбираного молока та спеціалізованих стартерних комбікормів, порівняно з тими, яким згодовували незбиране молоко, дозволяє збільшити абсолютний приріст живої маси тварин дослідної групи за весь період досліду на 7,2 % ($p < 0,01$).

Витрати кормових одиниць на 1 кг приросту живої маси у молодняку, що споживав ЗНМ, менші, ніж у тварин контрольної групи на 2,6 %, а перетравного протеїну більші на 2,2 % відповідно, що пояснюється різним його вмістом у кормах.

Вартість кормів витрачених на одиницю приросту живої маси, в грошовому виразі, у тварин дослідної групи була нижчою на 1,7 %, ніж у телиць контрольної групи. Останнє пояснюються тим, що телиці дослідної групи спожили більше кормів і при цьому краще оплачували їх приростом, ніж аналоги контрольної.

Затрати праці на 1 ц приросту у контрольній групі становили 18,6 люд.-год., що на 0,4 люд.-год., більше, ніж у дослідній. Збільшення затрат праці у контрольній групі пов’язано із транспортуванням молока від родильного приміщення до телятника, а також попереднім його нагріванням перед випоюванням.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У результаті досліджень продуктивних ознак ремонтних теличок української чорно-рябої молочної породи обґрунтована доцільність та економічна ефективність

використання ЗНМ у комплексі зі спеціалізованими комбікормами в технологічних схемах вирощування телят.

Перспективою подальших досліджень є виявлення продуктивних якостей вирощених на замінниках незбираного молока корів-первісток.

Література:

1. Вирощування ремонтного молодняку сільськогосподарських тварин / І.І. Ібатулін, А.І. Сривов, М.М. Цицюрський та ін. — К.: Урожай, 1993. — 246 с.
2. Гноєвий І.В. Годівля і відтворення сільськогосподарських тварин в Україні / І.В. Гноєвий — Харків, 2006. — 400 с.
3. Ивашков П. И. Рост и развитие телок с использованием заменителей цельного молока (ЗЦМ) / П. И. Ивашков, Г. В. Вакулина // Збірник наукових праць ЛНАУ. — Луганськ, 2007. — №77(100). С. 148—151.
4. Насонова Д. Заменители молока в кормлении телят / Д. Насонова // Кормление сельскохозяйственных животных и кормопроизводство. — 2007. — №7. — С. 17—21.
5. Росторгуев В.С. Использование для телят заменителей молока с различным содержанием молочной сыворотки / В.С. Росторгуев // Теория и практика кормления. — 2006. — №7. — С. 16—18.

С.В. Чернюк, О.А. Кузьменко. **ИНТЕНСИВНОСТЬ РОСТА И ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ ВЫРАЩИВАНИЯ ТЕЛЯТ ПРИ ИСПОЛЬЗОВАНИИ ЗЦМ В КОМПЛЕКСЕ СО СПЕЦИАЛИЗИРОВАННЫМИ КОМБИКОРМАМИ.**

В статье изложены теоретические и экспериментальные материалы технологии выращивания ремонтных телок при использовании ЗЦМ на основе молочных ингредиентов в комплексе с гранулированными передстартерными и стартерными комбикормами. Изучена динамика роста, развития и дано экономическое обоснование предложенной технологии выращивания ремонтных телок.

S Chernyuk, O Kuzmenko. **INTENSITY OF GROWTH AND ECONOMIC EFFECTIVENESS OF GROWING CALVES USING SUM IN COMPLEX WITH MIXED FODDER.**

The article presents theoretical and experimental materials of technology for growing heifers using milk replacer based on milk ingredients in combination with granular prestarter and starter feed. We study the dynamics of their growth, development, and the economic feasibility of the proposed technology for growing heifers is given.